

aksent

ET MAGASIN FRA IOGT I NORGE - NR 3 - 2015 //

SOBER GRID
Knytter edrue
folk sammen

**MYTER OM
CANNABIS**
narkotikapolitikk.no
lansert

**NY UNDERSØKELSE:
KIRKELEDERE
VIL HA ALKOHOL-
BREMS**

LEDEREN //

ALKOHOLEN SKAL REDDE OSS

Arbeidsgiverorganisasjonen Virke foreslår å selge alkohol på bensinstasjoner for å redde en presset bransje. Ølsalg skal redde norske idrettsarenaer som opplever sviktende publikumstall. Festival-Norge er visstnok avhengig av alkoholsalg for å ha en bærekraftig økonomi, og norske bønder må redde driften ved å produsere og selge alkohol på gården.

FANTASILØST

Det er nedslående at organisasjoner og aktører med ansvar for arbeidsliv og for barn og unges helse og trygghet velger å peke på alkohol som en løsning på økonomiske utfordringer. Like begredelig er den politiske velviljen som denne typen forslag møter i politiske miljøer. Det gjenspeiler ikke bare en manglende vilje og evne til å sette folkehelse fremfor snevre næringspolitiske interesser. Det er også utrolig fantasiløst. Man burde forvente mer kreative og spennende løsninger enn å øke tilgangen til rusmidler for å klare å trekke publikum eller kunder.

STERKERE ALKOHOLLOBBY

Norsk alkoholpolitikk har hatt som en av sine bærebjelker å forhindre at mange grupper i samfunnet har økonomiske interesser i omsetning av alkohol. Nettopp fordi det vil bidra til en sterkere lobby for ytterligere liberaliseringer når nye grupper kommer inn på denne arenaen. Små skritt i retning av flere alkoholprodusenter og alkoholselgere bringer oss til et samfunn der enda flere ser omsetning av alkohol som en kvikfix. På bekostning av barn og unges trygghet og helse.

Cecilie Widnes
Generalsekretær IOGT

Ida Braaten, //
ny leder i Juba

NY LEDER I JUBA

Ida Braaten er blitt valgt til ny leder i barneorganisasjonen vår, Juba. Landsmøtet ble holdt på Haraldsheim vandrehjem i Oslo. Den nye lederen gleder seg til å gå løs på jobben i forbundet som kan vise til en liten medlemsvekst sist år.

Juba, som ble stiftet for seks år siden, da IOGTs Juniorforbund og DNTB (Det Norske Totalavholdsselskaps Barneorganisasjon) gikk sammen, har brukt mye ressurser de siste årene på å få skapt en felles identitet og få alle systemer på plass. Samtidig har man videreført aktiviteter fra de to organisasjonene som vintertreff, sommerleire og Kulturverksted på høsten. I arbeidsplanen står medlemsverving og danne nye lag sentralt. Barneleir og aktivitetsleir om sommeren vil bli videreført, det samme prosjektene "Hvem blir Norgesmester" og

"Trygg Oppvekst". Det første er en spørrekonkurranse i ungdomsskolen, det andre er et modningsprogram der unge får sette ord på tankene sine i gruppesamtaler. Det er ønskelig å knytte prosjektene tettere opp til organisasjonen, og drive de slik at de kan være med på å initiere nye Jubalag og flere medlemmer. Katrine Engen og Ole Hans Styrmo Fjellvang blir med videre fra det gamle styret. Nye styremedlemmer er Stine Bergsmark, Martin Hermstad Løvlien, Grethe Wiik og Kjetil Vesterås.

20.000 for en alkoholfri ungdomskoletid

Sterk&Klar inviterer hvert år ungdommene på Sterk&Klar-skolene til å tegne en kontrakt om en alkoholfri ungdomskoletid. Dersom ungdommene holder avtalen i alle disse tre årene, deltar de i trekningen av en premie på 20 000 kr. til førerortopplæring. **Den heldige vinneren av årets premie heter Tom Andre Indreliid Hansen og er elev i 10. Klasse ved Mesterfjellet skole i Larvik.** Vi gratulerer han og alle de 361 andre ungdommene som denne våren

har bekreftet at de har holdt avtalen om en alkoholfri ungdomstid i årene 2012-15.

Prosjektleder Roald Heggernes opplyser at det er et økende antall ungdommer som tegner slike avtaler. Fra de skolene som startet opp med S&K-programmet skoleåret 2014-15 er det til nå 656 ungdommer som har skrevet under på en slik avtale.

aksent
Medlemsblad for IOGT i Norge
Torggt. 1, 0181 Oslo // Telefon: 23 21 45 80 // E-post: iogt@iogt.no

UTGITT AV: Akademisk fagforlag, Haugesund // **ANSVARLIG REDAKTØR:** Hanne Cecilie Widnes // **ANNONSESALG:** Kåre Nesheim, tlf 952 74 241 // **REDAKSJON:** IOGTs sentralkontor // **GRAFISK PRODUKSJON:** Poppcorn design - poppcorn.no // **TRYKK:** Haugesund Bok & Offset - hbo.no // **FOTO FORSIDEBILDE:** Blå kors //

ISSN 1890-2553

På Son-besøk i valgkampen

Son-senteret IOGT i Grimstad, som er siste skudd på stammen i Sammen om nøden-prosjektet hadde godt besøk i valgkampen. Denne gangen ikke av brukere på senteret, men av nasjonale og lokale politikere som ga gode signaler for de neste årene. Alle ordfører kandidatene i Grimstad var innom, og det samme var Aust Agder-benken på Stortinget. Senteret jobber bredt, både med misbrukere og med fattigdomsproblematikk. Noen dager er 80-90 personer innom senteret for å få med seg en pose med matvarer.

Her er vår prosjektleder Olaf Lande med fra høyre Tron Erik Bognø (H), Per Svenningensen (Ap), syein Harberg (H), Freddy de Reuter (Ap) og Kjell Ingolf Ropstad (Krf)

Foran Stortinget // i september

IOGT støtter "Folk for Syria"

Sentralstyret har vedtatt at IOGT skal slutte seg til "Folk for Syria"-kampanjen hvor målsetningen er å heve antallet flyktninger Norge skal ønske velkommen. Flyktningekatastrofen øker dag for dag, og støvet har allerede lagt seg over et forlik som leverer for lite, for sent, sier kampanjen i en uttalelse.

Flere medlemmer var også med på markeringen foran Stortinget i september sammen med noen tusen andre demonstranter.

KIRKELEDERE vil ha alkoholbrems

Syv av ti leke bispedømmeråds kandidater mener at **Den norske kirke** bør være mer aktiv i den alkoholpolitiske debatten. Tiden er overmoden for at kirken skal engasjere seg i hvordan vi som fellesskap skal beskytte barn og unge mot rusproblemer.

Tallene kom frem i en undersøkelse som IOGT i Norge gjennomførte blant alle landets kandidater. Der svarer kun 13 prosent "nei" og 18 prosent «vet ikke» til at kirken bør være aktiv og bidra til en mer restriktiv og solidarisk ruspolitikk.

TYDELIG POLITISK KIRKE

Kirken har ofte tatt en synlig rolle i aktuelle etiske og politiske spørsmål. I miljøsakene ble hele organisasjonen mobilisert for Grønn kirke der kirkens ansvar for miljøet skulle prege alt arbeid fra grasrota og opp. Biskopene er på banen i flere aktuelle miljødebatter. Like tydelige har kirkelederne uttalt seg for en medmenneskelig flykningpolitikk eller mot sorteringssamfunnet.

Med en formidabel økning av alkoholforbruket er rusproblemer en av vår tids store sosiale utfordringer. 90 000 barn i Norge opplever omsorgssvikt som følge av foreldrenes alkoholmisbruk. 80 prosent av voldsutøvelsen er alkoholrelatert. Globalt er alkohol den femte viktigste årsaken til sykdom og tidlig død, og den rammer hardest de fattigste og mest sårbare.

UTFORDRER MYNDIGHETENE

Det har Kirken selv tatt på alvor. I dokumentet "Kirke og helse" som ble vedtatt i årets Kirkemøte, blir det lagt vekt på det økende alkoholforbruket de siste 20 årene og skadene dette fører med seg.

Kirkemøtet vedtok blant annet at «Kirkemøtet utfordrer myndighetene til å føre en solidarisk alkoholpolitikk som tar hensyn til alkoholens sosiale og helsemessige skadevirkninger.» Vi kan derfor forvente en kirke som er mye mer på banen i alkoholpolitiske spørsmål.

I vår undersøkelse ble kandidatene også bedt om å oppgi hvilket av tre alkoholpolitiske utsagn kunne si seg mest enig i.

MER SOLIDARISK POLITIKK

32 prosent krysset av for "Det er behov for sterkere reguleringer av alkoholomsetningen for å gjøre samfunnet tryggere".

65 prosent mener at "Dagens alkoholpolitikk er god og ansvarlig, men bør ikke liberaliseres ytterligere".

To kandidater ønsker "mindre reguleringer og begrensninger av alkoholomsetningen, folk må få mer ansvar for eget liv". Fem har krysset av for "vet ikke".

Alkoholpolitikken er under press og liberaliseres både i kommunene og på Stortinget. Vi har solid forskning som bekrefter at begrenset tilgang og høy pris på alkohol sammen med håndheving av minstealder effektivt begrenser forbruk og skader. En sterkere og tydeligere kirkelig støtte til en mer solidarisk alkoholpolitikk, vil kunne bety en stor forskjell for mange mennesker.

FÆRRE RUSFRIE MILJØER I KIRKEN

I undersøkelsen svarte også nesten 98 prosent av kandidatene bekræftende på spørsmålet: "Er det viktig for deg at mennesker som har vonde opplevelser knyttet til eget eller andres rusmisbruk kan oppleve et rusfritt miljø (venner og nettverk) i Den norske kirke?". Det er veldig positivt at så mange er

opptatt av rusfrie miljøer i kirken. Samtidig vet vi fra flere undersøkelser at alkohol er stadig mer brukt og normalisert blant kristne og i kristne miljøer. Valgdagsmålinger viser at andelen aktive kristne som ikke bruker alkohol er redusert fra 60 til 25 prosent i løpet av de siste 30 årene. I en undersøkelse om alkoholbruk blant aktive i kristne ungdomsmiljøer svarer 45 prosent av ungdommen at det er "greit med et glass på byen etter et kristent arrangement". Selv om de aller fleste er opptatt av møter og arrangementer skal være alkoholfri, er det likevel relativt høy aksept for at det drikkes i kristne sosiale sammenhenger.

KAN MØTE DRIKKEPRESS

Det betyr en forskjell for sårbare barn, unge og voksne å kunne oppleve menighetslivet som trygt og rusfritt. Det forutsettes for kirkens del at det er en åpen og ærlig samtale om hvorfor det drikkes stadig mer i kirkelige miljøer og hvilke konsekvenser det har for enkeltmennesker at de også kan møte drikkepress i kristne miljøer.

// Vi kan forvente en kirke som er mye mer på banen i alkoholpolitiske spørsmål, skriver Hanne Cecilie Widnes

Noen fakta om undersøkelsen

Det er ikke ofte vi har fått julegaver i statsbudsjettet, men denne gangen slo det til. I mange år har vi hatt enstemmige merknader fra Helse- og sosialkomiteen på Stortinget om at Sammen om nøden-prosjektet er et prosjekt som er godt og bør prioriteres i behandlingen fra Helsedirektoratet. I år fulgte det imidlertid også med penger, siden komiteen sier at Sammen om nøden neste år skal ha 2 millioner i tillegg til det som tidligere er blitt bevilget.

Et lite gjennombrudd, og som kommer til å sikre prosjektet både sentralt og lokalt.

Line Haakonsen og Toril // Kalsand, to av de frivillige på Katinkas hus.

På dagtid er den gamle villaen i Grimstad sentrum Son-senter for prosjektet vårt **Sammen om Nøden**. Om kvelden en gang i uken blir kjelleren i huset gjort om til Katinkas hus.

KVINNER KAN

AV JAN TORE EVENSEN

FOTO: LINE HAAKONSEN

Her møtes etnisk norske og flyktningkvinner for å snakke og lære håndarbeid av hverandre. – Vi har over tid sett et økende behov for tiltak for flyktninger som kommer til Grimstad, forteller prosjektleder Olaf Lande i Sammen om Nøden. – Vi har dette huset hvor aktivitetene stort sett skjer på dagtid, og ville derfor se hva vi kunne gjøre for å dekke de behovene de har. Vi ba derfor om et møte med NAV for å drøfte situasjonen, og fikk gode tilbakemeldinger.

HENTER SÅ DE SLIPPER GÅ ALENE

Rundt en 20-talls flyktninger og 5 norske frivillige er med på tiltaket til nå. – Mange er sterkt preget av det de kommer fra, forteller Lande. – Det er mye å bearbeide og de er heller ikke så vant til dette med fritidstilbud og å gå ut på kveldene. Når det blir mørkt er de redde for å gå ut. Vi sørger derfor for å hente folk så de slipper å gå alene. I første omgang er dette et tilbud en gang i uken, men målsetningen er å utvide etter hvert. – Vi har kalt tiltaket ”Kvinner kan”, sier Lande. – Og i det ligger det at vi ønsker å hente frem de ressursene som ligger der. Gruppen bestemmer selv hva de vil arbeide med, enten det handler om å lære å strikke og sy, male eller dekorere. Samtidig er det sosiale veldig viktig.

- Det å være sammen om å spise, lage mat og sitte rundt bordet er et viktig integreringsarbeid, mener han. Flere av kvinnene som kommer har ikke vært lenge i Norge, mens mange av de som har bodd her en stund lever sitt liv veldig for seg selv. – Derfor gleder de seg over et tilbud som dette.

På sikt er målsetningen å få aktiviteter flere ganger i uken slik at dette kan bli et åpent verksted. Prosjektet ser også etter andre lokaliteter i Grimstad hvor det kan være mulig å innrede for salg av produktene, kanskje også en liten kafe som er åpent også på dagtid.

ØNSKER AKTIVITETER FLERE DAGER

Olaf Lande ønsker også å utfordre resten av IOGT-Norge. – Både IOGT og Juvente har bygninger og hytter som står mye tomt. Det kommer mange flyktninger til landet nå, og behovet for hjelp er stort. - Her burde vi sette oss ned og se hva vi kan gjøre. Selv ser han muligheten for å utvide tilbudet også til andre steder hvor Sammen om nøden har aktivitet. Saken er blitt tatt opp i styret i Kristiansand hvor prosjektet også leier lokaler i et hus som står tomt på kveldstid.

Promenaden AS

Promenaden AS ble etablert i 1909 og drev restaurant i Kirkegaten 20 i Stavanger.

Restaurantdriften opphørte i åttiårene, men selskapet fortsatte virksomheten som eiendomsselskap.

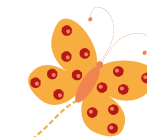
Promenaden AS eier tre forretningsbygg i Stavanger sentrum. Disse leies ut til butikker og kontorer.

En betydelig andel av overskuddet deles årlig ut til organisasjoner og institusjoner som arbeider mot rus, særlig blant ungdom.

Selskapet har gitt ut flere bøker om avholdsbevegelsens virksomhet i Stavanger.

Selskapets medarbeidere i restaurantlokalet tidlig på nittenhundretallet

“ ENESTÅENDE FAMILIER ÅPNET DØRER FOR MEG - DET FINNES HÅP ”

Gon utenfor Larvik har vært i vår ungdomsorganisasjon Juvente sitt eie i et par generasjoner. Mange har hatt fine somre her, og de siste årene har en ny gruppe fått oppleve stedet.

”Et enestående tilbud for oss som er alene med unger. Det å kunne være sammen med andre med unger på ferie uten å føle seg som femte hjul på vogna.” Dette var en av tilbakemeldingene fra deltakere i Enestående familier som bodde noen netter på Gon i sommer. I underkant av 60 familier fikk oppleve skjærgårdsidyll og campingliv. - Fantastisk for oss som kun har en voksen i husholdningen, og økonomien noe stram, sier en annen deltaker. - Veldig trygt og forutsigbart at arrangementene er rusfrie. Det er også hyggelig å møte andre voksne mennesker, og få være del av et fellesskap.

GULL VERD

- Tilbakemeldinger som dette er gull verdt for hvordan IOGT og lederne i Enestående familier utvikler tilbudet videre, sier prosjektleder Trude Sletteberg. - Men vi har i år også gjort en jobb for å få en grundigere evaluering av prosjektet. - Etter fokusgruppeintervjuer med rundt 20 deltakerfamilier i 2012 har Sandefjord kommune i samarbeid med Høgskolen i Vestfold i sommer levert oss en nyttig evalueringsrapport. Høgskolelektor John Syse som har analysert intervjuene sier det litt mer nøkternt enn feriedeltakerne, men konklusjonen er

likevel klar. ”Enestående familier har bidratt til å skape nettverk som har styrket de deltakende familiene. Det gis mange historier om betydningen av å komme ut av en vanskelig situasjon preget av sosiale utfordringer som enslig forsørger og muligheten for å etablere et nettverk med andre i sammen situasjon.”

ÅPNE MØTEPLASSER

- Enestående familier har forsøkt å gi et tilbud om åpne møteplasser, forteller Sletteberg. - Dette skal bidra til økt mestring i foreldrerollen og ikke minst bidra til at barn opplever vanlige fritidstilbud

på lik linje med andre barn. Syse mener det er klart at prosjektet har bidratt til dette. - Enestående familier i Sandefjord har blitt en suksess som har gitt mange av de effektene som var tiltenkt, uttaler høgskolelektoren.

”Enestående familier åpnet dører for meg – det finnes håp” uttalte en av deltakerne under intervjurunden med kommunen.

STOLT AV DET FRIVILLIGE ARBEIDET

- Vi er veldig stolte av alt arbeidet som utføres av våre frivillige ledere over hele landet hver eneste helg, sier Trude Sletteberg.

// Takket være enestående familier fikk jeg mulighet til å gi barna mine en ordentlig ferie, hvor vi pakket og reiste på til en hytte, og ikke på besøk til noen. Det har betydd enormt mye for meg og mine barn. //

- I øyeblikket er nesten 1600 familier registrert i databasen vår. Tilbudet har i underkant av 30 frivillige ledere, arbeid på 10 ulike steder i landet og flere hundre arrangementer i året. Tilbakemeldingene

fra deltakerne på Gon i sommer er i hvert fall klare. - Jeg får ikke fullrost enestående nok”, sier en av dem. - Med et lite nettverk og liten familie gjør dere det mulig for oss å oppleve ting i et sosialt nettverk, med likesinnede foreldre som ønsker å finne på ting med barna, også. Det at aktiviteten er til en overkommelig pris betyr enormt! Tusen takk for alt og en super fantastisk ferie på Gon!

// Dette konseptet tror jeg virkelig på, og jeg tror mange enestående familier vil få et enda mer enestående liv i samband med konseptet deres. Det er ikke siste gangen dere ser oss for å si det sann. Takk for det dere gjorde for oss i disse dagene. //

FAKTA //

Dette er Enestående familier

IOGTs aktivitetstilbud til voksne som ofte er alene med barn i helger og ferier. Lokale grupper finnes i Oslo, Østfold, Vestfold, Telemark, Rogaland, Hordaland og Trøndelag. Det etableres stadig nye grupper.

Tilbudet ledes og drives av IOGT i samarbeid med frivillige ledere som selv ofte er alene med barn. Tilbudet finansieres hovedsakelig av statlige midler. IOGT ønsker med tilbudet å skape hyggelige, rimelige og tørre samværsarenaer for familier i sårbare livsfaser.

Les mer om tilbudet på www.enestaendefamilier.no eller på tilbudets Facebook-side med samme navn.

APPLAUS. ANSVAR. AKSJON.

AV PRESIDENT I IOGT INTERNATIONAL, KRISTINA SPERKOVA

Jeg har lånt overskriften fra David Milliband - en av talerne på seminaret jeg deltok på for et par dager siden. La meg forklare hvorfor jeg valgte denne overskriften.

Den 25. September 2015 vedtok representanter for alle de 193 statene i verden de 17 globale målene, også kalt Bærekraftsmålene. Noen eksperter mener at disse målene er dagens

Menneskerettighetserklæring - i en tidsalder hvor vi har fokus på resultater og innsamling av data. Målene er det minimums-kravet som mål til for å eliminere fattigdom i verden. Det er lagt stor vekt på å kunne måle i hvilken grad vi når målene. Bare slik vil vi kunne følge opp fremgangen som har skjedd de siste 15 årene, og for holde myndigheter rundt om i verden ansvarlige.

PROSSEN STOR OG KREVENDE
Når Colombia intro-

duserte ideen om Bærekraftsmål som et nytt sett av mål etter 2015, var det klart at måten målene skulle komme frem på trengte å være åpen, transparent og inkluderende. Det er en stor og skremmende oppgave både å være konsistent og koordinere et gigantisk system av medlemsstater, FN-organer, frivillige organisasjoner og aktører i privat sektor.

Har prosessen vært åpen, transparent og inkluderende? Til en viss grad. Det har vært mange forum hvor man har kunne få input fra ulike aktører. Men på den annen side er det mange som ikke fått tatt del i og har ikke blitt tatt

Kristina Sperkova, leder i IOGT International var tilstede når FN vedtok de nye bærekraftmålene - hvor vi ønsker at verden skal være i 2030.

Når jeg sto foran FN-bygningen og så det flotte bildeshowet som introduserte målene følte jeg håp og inspirasjon. Sammen med mange. Med deg!

med i prosessen. Jeg var på et arrangement - "Development without equality" - arrangert av den britiske avisen The Guardian sammen med UNICEF. En av de mange sterke tilbakemeldingene som kom frem her, og som gjorde sterkt inntrykk på meg var - "Vi hører bare stemmene fra de som vet hvordan de kan engasjere seg. Hva med alle de som ikke vet at de blir sterkt påvirket av denne prosessen?"

Et eksempel på dette kom senere samme dag på samme arrangement. David Milliband, president i International Rescue Committee kom med, for meg, et alarmerende tegn.

IOGT BEKYMRET

Krigsofre er ikke tatt med i de 167 delmålene som er satt opp. Prosenten av fattige i konflikter har vokst fra 13% i 2000 til 43% i 2015, og man antar at tallet vil stige ytterligere til 65% i 2030. Med tanke på at bærekraftsmålene har som ambisjon å utrydde fattigdom innen 2030 er det alvorlig å ikke ta med fattige som lever i konfliktområder. Nå disse ikke blitt med i målingene vil heller ikke landene være forpliktet på å gjøre noe med situasjonen.

Fra IOGT International sin synsvinkel er jeg også bekymret. Vi har tidligere sagt at skadene alkohol fører til i samfunnet kan gjøre det vanskeligere å nå 11 av de 17 målene. Derfor er det et berettiget forslag å sette mål om å redusere alkoholbruk som et av delmålene. Det er til og med støttet opp av flere eksisterende rådgivende dokumenter og handlingsplaner (som WHO global action plan for the prevention and control of non-communicable diseases 2012-2020; WHO Global strategy to reduce harmful use of alcohol osv.)

BLIR ALKOHOL NEVNT I DE NYE MÅLENE OG DELMÅLENE?

Ja... vi kan på sett og vis si det slik. Under Mål nr 3: Sikre og fremme god helse og sunnhet for alle, aldersgrupper så ligger delmål 3.5 som sier: Styrke forebygging og behandling av rusmisbruk, inkludert narkotikamisbruk og skadelig bruk av alkohol.

VANSKELIG Å MÅLE

Alle som har arbeidet med alkoholpolitikk vet at det første en lærer er at forebyggende tiltak ikke fungerer om det ikke er støttet opp av andre politiske tiltak.

TROR PÅ MÅLENE

Jeg må spørre - hvordan skal vi kunne måle om vi har styrket forebyggingsarbeidet? Og når vil det bli gjort? Dette målet, sammenlignet med de fleste de andre delmålene er ikke SMART (Spesifikt, Målbart, Aksepterte, Realiserbare og Tidsbestemte.). Og det blir verre. For å kunne måle i hvilken grad vi når dette delmålet, så er den foreslåtte indikatoren: Dekning av forebyggingstiltak mot rusmisbruk, tiltak for personer under 25 år. Og en stemme inni meg sier at noe er veldig galt med denne formuleringen. Når vi måler antallet forebyggingstiltak vet vi ikke om disse har hatt noen effekt. Og effekten vil ikke være noens ansvar å måle. Så i 2030 kan vi komme i den situasjonen at vi kan si at hvert land har introdusert tre nye forebyggingstiltak og økt deknningen på denne måten, men samtidig oppdage at alkoholbruken har økt og det samme har helseproblemer, vold og arbeidsløshet.

Det "eneste" positive ved denne indikatoren er at den ikke vil bli vedtatt nå i september, men vil bli tatt opp i mars neste år. Det betyr at det fortsatt er mulig

å gjøre ting riktig. IOGT International jobber for å få inn denne indikatoren: "Gjennomsnittlig alkoholbruk i befolkningen (over 15 år) i løpet av et år." Dette er i linje med Global Action plan for the Prevention and Control of NCDs 2013-2020 og gir oss en mulighet til å kunne måle i hvilken grad vi har nådd målsetningen vår.

Jeg tror på Bærekraftsmålene på samme måte som jeg tror på Menneskerettighetserklæringen. Jeg synes det er viktig at alle medlemsstatene har satt seg ned og blitt enige om, og forpliktet seg til disse minimumskravene for å utrydde fattigdom. Som Amina Mohammed, Spesialrådgiver til Generalsekretæren, sa det -

"Vi er den første generasjonen som kan utrydde fattigdom og den siste generasjonen som kan gjøre noe med klimaendringene."

Når jeg publiserte bilder på bloggen min fra arrangementene hvor målene ble lansert fikk jeg flere bekymrede tilbakemeldinger om at målene bare vil bli pene ord og et godt show. Sammen kan vi bidra til at den storslåtte følelsen fremleggelsen av målene ga kan føre til de neste skrittene fremover. Vi må få sterkere ansvarliggjøring av myndighetene (som indikatorene er en avgjørende del av) og det vil ende i felles aksjon.

Når jeg sto foran FN-bygningen og så det flotte bildeshowet som introduserte målene følte jeg håp og inspirasjon. Sammen med mange. Med deg!

La oss starte med å få bedre indikatorer så vi har noe meningsfylt å arbeide mot og for reduksjon av alkoholbruk. Det vil gjøre det enklere å nå de andre ti målene.

SG
Sober Grid

Det er heldigvis vanskelig å se på noen at de ikke drikker alkohol. Men av og til hadde det vært en fordel.

KNYTTER SAMMEN FOLK SOM IKKE DRIKKER

En kveld på filmfestivalen Sundance i Utah hadde Boston-mannen Beau Mann ønske om å treffe andre som ikke drikker. Det visste seg vanskeligere enn tenkt enn gjort. Resultatet har nå kommet – en mobil-app som gjør det enklere for folk som ikke drikker alkohol å møte hverandre.

FINNER EDRUE FOLK RUNDT DEG

- Når du logger deg inn på Sober Grid ser du med en gang en liste over folk som er i nærheten av deg. Forutsatt at de har gitt godkjenning for det, selvsagt,

forteller han. – De som har vært på Facebook vil kjenne igjen grunntrekene, men vi har lagt til noen muligheter spesielt for gruppen. Mann tenker seg at både tidligere misbrukere og mennesker som rett og slett ikke vil drikke kan bruke denne appen. Men så langt er det særlig den første gruppen som har kastet seg over den. – Sober Grid utvikler seg uavhengig av våre tanker bak den, sier han. - Vi har gitt muligheter for medlemmer å si at de er åpne for samtaler med andre som trenger det, eller hjelpe til med å kjøre de til et selvhjelps-møte. – Det er et stort drikkepress i det amerikanske samfunnet, forteller Beau. -Mye av festkulturen er knyttet til alkohol, og mennesker som ikke kan eller ikke vil drikke kan fort bli stående utenfor. Derfor er en app som dette til stor nytte.

30 MEDLEMMER SIDEN JULI

Siden starten 9. Juli i år har Sober Grid fått over 30 000 medlemmer. Interessen er stor, forteller Mann. Foreløpig mest i noen av de større amerikanske byene, som New York og San Francisco. - Men vi satser internasjonalt. Derfor ser han frem mot det samarbeidet som de nå har innledet med IOGT Internasjonalt.

- IOGT International vil støtte Sober Grid for vi synes at appen er ett fantastisk initiativ dels for å gi støtte for mennesker som har vært i behandling, og dels fordi det er viktig å skape en følelse av at det finnes mange mennesker i verden som velger å leve fritt fra alkohol, sier Maik Duennbier i IOGT Internationaonal. – Spesielt er dette viktig i vesten hvor alkoholnormen er så sterk som den er. Vi mener at IOGT og Sober Grid kompletterer hverandre veldig bra. - Sober Grid kommer også til å gi oss mulighet til å gjøre reklame for oss, og i fremtiden ser vi også på muligheten på å samle inn penger kjenne at medlemmer kan kjøpe en "IOGT badge". Vi kommer sikkert også til å finne flere samarbeidsmuligheter enn det vi har sett på til nå.

// Beau Mann, grunnlegger av Sober Grid

//SOBER GRID KAN DU

Finne andre mennesker i nærheten som heller ikke drikker alkohol. Lese historiene som postes her. Få støtte fra andre mennesker som også har vært i behandling. Få øyeblikkelig hjelp om du trenger det

//SLIK FINNER DU SOBER GRID

gå inn på Google play eller ... på mobilen din og søk opp Sober Grid. Så er det bare å installere på vanlig måte.

Se også www.sobergrid.org

// Sirius-forsker Bergljot Baklien

AV JOHN ALMENDINGEN - SEKRETÆR FOR IOGT REGION MIDT - NORGE

REDUSERT SKJENKETID GAV MINDRE VOLD

IOGT arrangerer en serie med alkoholpolitisk seminarer rundt om i landet i høst. Et av de første var i Ålesund.

Her deltok både politikarar, representantar frå utelivsnæringa, kommunalt tilsette og representantar frå frivillige organisasjonar, og tilsammen nær 30 deltakere.

Politioverbetjent Arild Helland innleia om den lokale situasjonen når det gjeld alkohol og vold. Han snakka og om det førebyggjande arbeidet som vert gjort i dag. Konklusjon hans var at sjølv om det er ein god del forebyggjande aktivitet både av politi og kommunen, og i samarbeid med utelivsnæringa, er det framleis utfordringar i Ålesund i høve til å få minskta utelivsvolden og i høve til bedre kontroll for å hindre overskjenking og skjenking av mindreårige.

Forskar Bergljot Baklien snakka om det ein ut frå forskning veit om sammenhengen mellom alkohol og vold, og det vi

veit om kva førebyggjande tiltak som verkar. Det er godt dokumentert at konsum av alkohol er ein viktig risikofaktor for vold. Nasjonal og internasjonal forskning syner at endring av skjenketider følges av endring i voldsomfanget. Når skjenketidene vert lengre, får vi meir vold, og redusert skjenketid gjev mindre vold.

Politistasjonssjef Arve Nordtvedt frå Trondheim fortalte om erfaringane frå Trondheim. Trondheim kommune reduserte skjenketida til kl. 02.00 i 2008 og opplevde at talet på voldsaker vart redusert med 70% i timen mellom kl. 03.00 og 04.00. Talet på legemsskade (fysisk vold) vart redusert med 33,7 % samanlikna med året før innskrenkinga av skjenketida. Voldsomfanget har seinare holdt seg på dette nivået.

Politisk rådgjevar Roald Heggernes oppsummerte med IOGT's tilråding til kommunepolitikarane.

Som avslutning på seminaret var det paneldebatt med politikarar frå AP, KrF, SV og FrP. Det er ein ny politisk situasjon i Ålesund. Byen vil no bli styrt av eit fleirtal frå AP og KrF. Etter samarbeidsplattformen vil det bli ført ein meir restriktiv alkoholpolitikk. Både Ap og KrF går inn for å redusere skjenketida med ein time, frå 03.00 til 02.00, og alle politikarane gav uttrykk for at den kunnskapen dei fekk presentert på seminaret, var særns nyttig og vi ha betydning når dei snart skal drøfte skjenkepolitikken for dei neste fire åra. Bildetekst: Bergljot Baklien, forsker ved Statens Institutt for Rusmiddelforskning innleder på seminarene.

ADVARER MOT GÅRDSSALG

IOGT advarer mot å åpne opp for gårdssalg av alkohol. I høringssvaret skriver de at forslaget vil være et brudd med prinsippet om salgsmonopol, kunne sette Vinmonopolet i svaret og vil være en forsterkning av privatøkonomiske interesser i alkoholomsetningen.

Etter IOGT sin mening så er det et veiskille i den norske alkoholpolitikken om man åpner opp for salg av alkohol over 4,7 volumprosent utenfor Vinmonopolet. Det er vanskelig å se at det er i samsvar med løftet om at hovedtrekkene i alkoholpolitikken står fast, selv om det i første omgang kanskje ikke blir så mange steder som får salgsbevilling.

FARE FOR VINMONOPOLET

I våres kom det en rapport som konkluderte med at Norge kunne innføre adgang til nisjesalg for drikkevarer som ikke er omfattet av EØS-avtalen. Det er dette som nå gjøres. Men samtidig sa også forskerne at dette kan være et av flere utviklingstrekk som gjør at

EFTA-domstolen kan se det annerledes siden dette svekker konsistensen i den norske alkoholpolitikken. Dvs. at man risikerer å bli felt og miste rettet til et Vinmonopol hvis man liberaliserer politikken for sterkt.

PRIVATØKONOMISKE INTERESSER

Til slutt nevner IOGT at dette også vil styrke de privatøkonomiske interessene bak alkoholhandel. Det har vært et viktig prinsipp for å forhindre at mange grupper i samfunnet får en interesse av og har økonomisk gevinst av salg av alkohol. Det kan være med å skape en sterkere lobby for ytterligere liberaliseringer. Vi ser f.eks i forbindelse med tax-free-diskusjonen hvordan f.eks Avinor nå opptrer som en alkoholpolitisk aktør med interesser i å opprettholde en ordning som står i motsetning i alkoholpolitikken.

L' CHAIM - FOR LIVET

På hebraisk sier man **“l' chaim”** når man skåler. Det betyr **“for livet”**, og jødiske feiringer har det vært noen av i det siste. Hele to viktige jødiske høytider har blitt markert i løpet av september måned. 13. september feiret man Rosh Hashanah, som er jødisk nyttår.

Yom Kippur, forsoningshøytiden som blant annet innebærer et døgnns faste, ble markert 22.-23. september. Som ved de fleste andre **jødiske høytider**, spiller **vin** også her en viktig rituell rolle.

AV MIRJETA EMINI

I Talmud, som er en samling av uttalelser og sitater fra jødiske skriftlærde, finner vi vers som sier at “det er ingen feiring/fryd uten vin, og vin gleder menneskets hjerte” (Pesachim 109a). Det som markerer innledningen på sabbaten, er en helliggjørelse sunget over et glass vin. Fire glass vin drikkes ved pesach, to glass ved bryllup og ett glass ved omskjæring.

Tanakh*, den hebraiske bibelen, beskriver vin som noe som bringer glede til både Gud og mennesket. Vinens avslappende og beroligende egenskaper svekker de fysiske og psykiske forsvarsmekanismene vi har tilegnet oss gjennom livet, og gir rom for at sjelen kan “skinne gjennom”. Dette gjør det lettere å komme i kontakt med Gud. I Salmenes bok kan man blant annet lese at ”(v)in gleder menneskets hjerte, den gjør ansiktet mer skinnende enn olje, og brød styrker menneskets hjerte (Salmenes bok 104:15). I Forkynneren

10:19 står det: “For å more seg holder de gjestebud, og vinen legger glede over livet. Alt dette kan en få for penger.”

ADVARSLER

Selv om man finner en hyllest til vin og beruselse i Tanakh, er det også klare advarsler om hvor ille det kan gå hvis det misbrukes. I følge jødene var Kunnskapens tre som Adam og Eva spiste av egentlig en vindrueplante.

Etter at Noah hadde overlevd syndefloden, var noe av det første han plantet, vindruer. Han regnes også for å være den første som ble beruset av denne drikken, og han ble så full at han kledde seg naken og barna så sin far avkledd. Lot ble skjenket full og hadde deretter en incestuøs episode med sin datter.

Tanakh advarer mot overstadig beruselse for det kan føre til at man ikke lenger vet forskjellen på det som er bra og dårlig. Det har et stort potensi-

ale hvis det brukes på riktig måte, og like fullt kan det få store negative konsekvenser hvis det misbrukes. I Jesaja 5:11 står det: “Ve dem som står tidlig opp om morgenen og jager etter sterk drikk, som sitter langt utover kvelden, glødende av vin!” og Jesaja 24:9: “De synger ikke lenger mens de drikker vin. Besk er den sterke drikk for dem som drikker den”.

Det er forbudt å be hvis man har drukket ca en desiliter vin. Det er heller ikke lov å avsi noen halakhiske kjennelser, eller lede bønn hvis man er prest. Ifølge Talmud er selv avtaler som er inngått i beruset tilstand, bindende. Det innebærer at beruselse ikke er noen unnskyldning eller formildende omstendighet på noen som helst måte. Vi har fullt og helt ansvar for våre handlinger og valg.

HALAKHA

I følge Talmud, finnes det hele 613 bud i

Toraen, 248 påbud og 365 forbud. Disse budene er kjernen i halakha*. Halakha består av disse 613 budene fra Toraen, Talmud, tolkninger og lover vedtatt av rabbinere, og skikker i den jødiske tradisjon og kultur. Det gis klare retningslinjer på hva man kan spise og ikke, hva slags klær man kan ha på seg, hvordan man skal begynne hver morgen, hvem man kan gifte seg med og så videre. Hverdagslige rutiner og plikter blir satt i en religiøs kontekst.

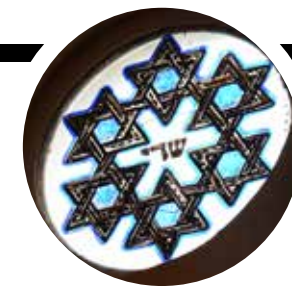
Hvor strengt og bokstavelig man tolker lovtekstene, avhenger av hvilken retning man tilhører. En av de strenge retningene, er for eksempel hasidismen. Hasidier regnes for å være ultraortodokse, og de anstrenger seg for å følge de religiøse lovene til punkt og prikke. Menn går i de karakteristiske svarte frakkene, med svart hatt, mens kvinner går med skaut og har på seg skjørt. Ofte bor de også i egne områder, med egne skoler for barna.

I hasidisk tradisjon og kultur har man sett på alkohol og tobakk som to måter å komme nærmere Gud på. Dette er midler som løfter sjelen og antenner den hellige gnisten som er i oss alle. Tisch er en slags markering som finner sted hver fredag, der hasidiske menn møtes for å drikke alkohol, danse og lese fra religiøse tekster. Religionsutøvelse er altså tett knyttet til bruken av rusmidler.

I andre enden finner vi de sekulære jødene. For disse er jødedommen en kultur og selve troen er bare en del av kulturen. Jødiske høytider feires som historiske begivenheter, mer enn religiøse. I en undersøkelse gjort i Israel i 2010 av det israelske statistiske byrået, viste at 42% av de spurte definerte seg selv som sekulære. I en lignende undersøkelse gjennomført i USA i 2001, var det tilsvarende tallet 49%.

PURIM

Det som markerer innledningen på sabbaten, er en helliggjørelse sunget over et glass vin. Dette glasset deles så blant familiemedlemmene. Fire glass vin drikkes ved pesach, to glass ved bryllup og ett glass ved omskjæring. Det er likevel

én av de jødiske høytidene som skiller seg ut når det gjelder alkoholkonsum.

Purim feires for å markere at perseren Haman ikke klarte å utrydde jødene, men fikk utrydningsplanene sabotert av jøden Mordecai og hans niese, Ester. I Talmud siteres rabbiner Rava der han sier at man ved feiringen av Purim skal drikke til man ikke lenger ser forskjellen mellom onde Haman og velsignede Mordecai. Rabbi Moshe ben Maimon skrev at man bør spise, drikke seg full og sovne. Rabbiner Moshe Isserles på den andre siden mente at man ikke skulle drikke seg full, men drikke et glass mer enn vanlig.

Det er hvertfall bred enighet blant halakhiske autoriteter at det er mitzvah (påbudt) å drikke alkohol, og til dels store mengder også. Hvor grensen for beruselse går, er det derimot uenighet om. Purim har i mange år båret preg av stort alkoholkonsum og fyll grunnet den bokstavelige tolkningen av rabbiner Ravas uttalelse. Dette har vakt bekymring i enkelte jødiske menigheter, og man har kampanjer tilknyttet høytiden der man minner om at fyll er skadelig for kroppen og dermed ikke er i tråd med jødisk tro.

KOSHERVIN

Budene i Mosebøkene definerer hva som er kosher og ikke, altså hva som er tillatt for å jøder å spise og drikke. Kosher kan også være bestemte handlinger. Det er noen som overholder disse reglene strengere enn andre, for eksempel hasidiene. Koshervin er vin som produseres av jøder i henhold til jødisk lov. Prosessen overvåkes fra det øyeblikk druene knuses, og alle ingredienser skal være kosher. Alle flasker med koshervin skal ha et segl som bekrefter at vinen er kosher-sertifisert. Et av de mest kjente koshervin-merkene er Manischewitz, grunnlagt av Rabbiner Dov Behr Manischewitz.

DU MÅ TENKE SJÆL

Det er ikke enten eller med alkohol og andre rusmidler innen jødedommen. Kroppen tilhører ikke mennesket, men Gud, og menneskene har en plikt til å ivareta den. Det er forbudt utsette den for risiko eller påføre den skader. Samtidig spiller vin en såpass viktig rolle i religionsutøvelsen, og kombinert med ulike tolkninger på hvor mye man skal drikke og hvor ofte, kan dette føre til utfordringer. Jødedommen oppmuntrer til å følge den gyldne midelvei, også når det gjelder alkoholkonsum. Det hviler derfor et stort ansvar på den enkelte troende, og det forventes at det utøves moderasjon ved alkoholkonsum, som med alt annet i livet.

* **TANAKH**, jødisk betegnelse for Den hebraiske bibelen. Ordet Tanakh er et akronym, dannet av forbokstavene til dens tre deler: Tora (Loven/Mosebøkene), Neviim (Profetene) og Ketuvim (Skriftene). Tekstene er, med noen få unntak, skrevet på hebraisk. Tanakh omfatter det jødiske folkets eldste hellige skrifter, og danner grunnlaget for jødisk identitet, etikk, lov og tradisjon fra de tidligste tider og frem til i dag. Senere hellige tekster, som Mishna, Talmud og midrash, er basert på grunntekster fra Toraen, mens de historiske bøkene danner bakgrunnen for jødernes oppfatning av sin egen tidlige historie, fra Abraham til århundrene etter (Det babylonske eksil (586-538 fvt.). (Kilde: Store norske leksikon)

***HALAKHA**, betegnelsen på den jødiske religiøse loven (læren om de religiøse forpliktelsene). Ordet er avledet av et verb som betyr “å gå”, og betegner derfor “veien” man skal gå for å leve et hellig liv i henhold til pakten mellom Gud og det jødiske folk, beskrevet i Mosebøkene.

Betegnelsen halakha kan også henvise til bestemte spesifikke juridiske avgjørelser. (Kilde: Store norske leksikon)

SpareBank
SR-BANK **1**

STORM- FULLE

DAGER TIL SHETLAND OG TILBAKE

Den andre september mønstra alle elever og lærere fra Åsane folkehøgskole som medseilere på seilskuta Statsraad Lehmkuhl.

Vi ble delt inn i tre vaktlag - rødt, hvitt og blått - og skulle være med på å føre skipet hele veien over Nordsjøen, til Shetland. Skriveverkstedet, seksten elever, utstyrte seg med penn og notabok i praktisk lommeformat, og loggførte turen fra start til slutt.

DAG 1: STILLE FØR STORMEN

12:00 - Hadde ankommet båten og hadde en uggende følelse i mageregionen. Min debut på en seilskute. Hadde blandede forventninger, men at jeg kom til å bli sjøsjuk en eller annen gang i løpet av turen var nesten garantert på forhånd.

13:00 - Båten forlot kaia og jeg hadde ennå ikke rukket å bli sjøsjuk.

14:39 - På båten der jeg speidet etter sjøfugler som var min oppgave i denne loggskrivninga kunne jeg observere tre havsuler og femten måker.

18:22 - Observerte fire måker.

18:37 - Noen så seg svimle på de høye mastene og andre beundret landskapet vi seilte ifra, men vi hadde også de som festet blikket på mannskapet. "Jeg har en greie for sjømenn, ass", hørtes i lufta like etter en av matrosælringene passerte. Der var temaet for praten satt.

DAG 2: RAGNAROKK TIL SJØS

00.05 - Bølgene begynner å ta seg opp når jeg omsider er ferdig på blå kveldsvakt - de bryter mot båtsidene i stadig stridere kast. Nattehimmelen er ikke blå, men grå og uhandgripelig på grunn

av det tykke skydekket, og jeg som flere andre vakler ned de bratte trappene fra dekk, med halvlukkede øyne og stive skuldre. Lydene fra skipet, knirking av tau og brytende bølger, inkludert våre egne tunge fottrinn og hviskende bevegelser, virker illevarslende i den tunge stillheten som svøper de gyngende røde og rosa hengekøylene i skjønn forening.

Ti minutter senere stirrer jeg inn i siden på hengekøya, venter på søvn, lukker øynene med ujevne mellomrom, vrir ankelen, snufser, hoster, finner en okei stilling og stilner. Men så tenker jeg. Og hjertet hamrer. Og magen knyter seg. Og halsen klør. Jeg er helt alene, jeg venter og venter og venter og venter. Og så hoster jeg, og jeg er sikker på at nå skjer det, nå skjer det, å herregud nå skjer det.

Kan være, tenker jeg, at jeg bare er kvalm. Jeg har tatt alle mulige forhåndsregler; tablettene og armbåndene og konstant tilstedeværelse på dekk jeg er ikke sjøsyk, men jeg tenker; ikke spy, ikke spy, ikke spy, jeg vil ikke spy, jeg kan ikke spy.

01:07 - Trøtt prat over krusene. Damp stiger opp med kaffelukta, stiger opp og vekker oss, vekker oss til bølger mot baugen, vinden i seila, stjernehimlen og månen som gjør sjøen til dansende sølv. Gå sidelengs med ustø bein i mørket, klær knitrer, øynene famler enda, må ikke snuble over tau. Vi er kalde, snufser, men har kaffe. Vi har

kaffe og hverandre og et mannskap som har gjort dette før.

06:37 – Skipet kringler. Sjøsprøyt. Spy.. Mannskapet hopper sikksakk over oss og ler.

07:13 – Hvaler. Disse edle, majestetiske skapningene, som, hvis verden hadde vært rettferdig, skulle ha fløyet frie og lykkelige over en varm himmel, men som, av en for oss uviss grunn, har blitt dømt til å for alltid leve der nede i det flytende mørket, syngende på sine melankolske klagesanger. Jeg har drømt om dem lenge, men nå, når et par hvalrygger blir observert fra utkikksposten, ligger jeg og sover. Søvn, drømmenes fengsel.

13:03 – Jeg kommer opp trappen i en tiltåket tilstand. I buxen tar feberens plass. Folk ligger strødd på dørken i fosterstilling. Katastrofekonnotasjonene som følger av synet leder tankene til Middelhavets samtidige, men betydelig mer brutale sjøreiser. Imens går mannskapet verdensvant rundt med vannslange for å fjerne restene av frokost og magesyre.

14:20 – Lunsj. Den bestod av brødsriver.

DAG 3: FAST GRUNN GYNGER OGSÅ

Endelig, klokken 06:45 engelsk tid, kunne man se konturer av klipper komme til syne i den disige og grå hor-

isonten. Endelig var Shetlandsøyene i sikte og innenfor rekkevidde!

Der: grønne sletter og slakke bakker. Tuer, mosedekka stein, blomster du vanligvis forbinder med høyfjellet. Sildrende, syngende bekker. Sauer. Mange, mange sauer. Shetlandspionier, et par islandshester. Ingen fjell, bare

“...Skipet kringler. Sjøsprøyt. Spy... Mannskapet hopper sikksakk over oss og ler..”

bakketopper som mykt synker ned i små daler. Tåka, den kjemper mot vinden, finner plass mellom de sporadiske husene, finner plass rundt sauene, finner plass nede i dalen. Tåka, den visker vekk utsikten. Men jeg trenger ikke utsikten for å se at dette landskapet, dette hardføre, ugjestmilde, kalde og forblåste landskapet, jeg trenger ikke utsikten for å se at dette landskapet lever. Og at det er vakkert.

14:21 – Byen Lerwick står i stil til været – den er grå. Grå bygninger av mur og betong, bebodd av mennesker med en særegen grålig hudfarge, liggende under et teppe av grå skyer. Til og med de grønne slettene utenfor den bitelille byen er badet i en døsigg grå tåke. Hva faen gjør vi her? Forventningene,

den sitrende følelsen av at vi får være med på noe annerledes, av å i ett og et halvt døgn har seilt over sjøen til et obskurt, øde øysamfunn – kanskje en for folk flest uoppdaget, bortgjemt perle går sakte men sikkert over i frustrasjon. Det er vel en grunn til at det ikke settes opp charterturer hit for 299, hver vei, tross alt. Vi trasker videre mens vi innser at folk faktisk lever her. At de trasker i disse gatene hver dag. At de vokser opp her, jobber her, dør her. At de antakeligvis har det ganske bra. Og at de faktisk liker fish & chips.

Et kort øyeblikk bryter en solstråle gjennom skydekket og faller over ansiktene våre. Ah, Shetland.

20:15 – Solnedgangen kommer halv ni og svever over den altfor grønne sauesletta og gjør at det grå kan oppleves som litt mer levende.

Tangbelagte trapper blir funnet på Twageos. Det er glatt, skremmende og færlig men turen fortsetter nedover langs fjellet. Det blir observert en Shetlandsfisker på en høy plattform. Alle ble enige om at det føltes som et utdrag fra Discovery Channel.

DAG 4: FOR DET VAR BØLGER OG DET VAR POSTAFEN

08:20 – Den fjerde dagen var det fortsatt brødsriver og diverse til frokost.

14:24 – Overdøvende vind. Bølgene: høye, harde. Verden prøver å slå oss overende, men vi fortsetter, på kraftløse bein fortsetter vi, klammer oss til sikkerhetstauene, glir på glatt dekk, kan ikke slippe, roper, ler, spy og fortsetter.

21:55 – Køyene er på ingen måte direkte ubehagelige, men umulig å sovne i om en ikke er riktig trøtt, jeg er sliten, og forskjellen har gjort seg gjeldende på denne turen.

DAG 5: "IT'S TIME FOR US TO LEAVE HER"

03:17 – Ingenting i sikte. Verden er delt i to. Grått, svart. En såvidt krummet linje strekker så langt jeg kan se, vakker som bare det naturlige, evige kan være. Under: vann. Over: luft. Det vi trenger, i aller minste forstand, for å overleve. Skjønt, det kan bli for mye av det gode – vannet der nede ser ikke særlig vennlig ut.

Jeg er bøyevakt. Jeg sitter alene, helt akterut, og skal passe på at ingen faller overbord. Ned i dypet, kulden, mørket. Med et kraftig vindkast, etterfulgt av en stor bølge, kan du forsvinne – fra ett sekund til et annet er du borte, som om du aldri hadde eksistert, ingen vet at du er der nede, under overflaten, at du desperat prøver å stikke hodet over horisonten for å gjenopprette den naturlige balansen mellom luften og vannet. Under: vann. Over: luft. Sjømannslivet

kan være brutalt. Til slutt tar kulda overhånd, musklene og blodårene fryser, du blir du bare en gjenstand, underlagt bølgene og strømmenes vilje, på lik linje med plastflasker, containere og knekte planker, langt der borte, usynlig i mørket. Men det er altså jeg som skal redde deg. Det skal nok gå fint, om jeg først får øye på deg. Nattesynet mitt er ikke mye å skryte av, og min eneste lyskilde er månens speiling av sola. Den finnes altså ennå, et sted, rundt forbi enden av verden. Tidligere på dagen hadde jeg vært oppe og klatra i riggen, og det slo meg hvor mye nærmere havdypet føltes høyt der oppe, stående på en skjelvende vaier mens skipet krenget heftig fra side til side, enn her nede på dekk. Jeg ser opp på mesanmasten, videre til stormasten og til fokkmasten helt der fremme i baugen. Ingen der. Det skal nok gå fint.

08:00 – På den femte dagen var det brødsriver og diverse til frokost.

12:00 – Vi kom oss helskinnet over den urolige Nordsjøen på vei hjem igjen, og de fleste holdt seg friske! Da rød vakt gikk på var vi kommet oss inn i fjorden. Bølgene var små, vinden var svak og det var tid for å beslå de store seilene. Tid for klatring!

Trippende av spenning og nervøsitet smøg vi oss inn i sikkerhetsselene, oppmuntret av at vi slapp unna vaskejobbene under dekk. Tjue meter opp

mot den stekende solen skulle vi. Opp i mastene. Ut på stagen. Opp å balansere på en tynn wire. Over kaldt, brusende vann. Sikret med en enslig karabinkrok. For et kick! Mange har utfordret seg selv, og overvunnet store og små frykter. En utrolig mestringsfølelse.

//SKRIVEVERKSTED

er en av linjene på Åsane folkehøgskole som IOGT eier. Dette er utdrag fra bloggen elever på verkstedet har skrevet. Hele bloggen kan dere lese på <http://aasane.fhs.no/fem-dager-til-shetland-og-tilbake/> Bildene i reportasjen er også tatt av elevene.

FEM MYTER OM CANNABIS-POLITIKKEN

I slutten av oktober lanseres nettsiden narkotikapolitikk.no. Den skal gjøre det lettere å finne de gode argumentene og bakgrunnen for politikken vi fører. Her er en liten smakebit på hva du finner her.

NARKOTIKABRUKERE KASTES I FENGSEL

Ingen dømmes til ubetinget fengsel i Norge kun for egen bruk av narkotika. Bruk og besittelse av narkotika til egen bruk, reguleres av legemiddeloven, mens aktiviteter som videresalg eller smugling hører inn under straffeloven. I 2013 var det 8287 brudd på paragrafen i legemiddeloven – altså bruk. Av disse ble 6842 løst ved forelegg (bot) og kun

233 og 289 saker endte med henholdsvis betinget eller ubetinget fengsel. De sakene som resulterer i fengselsstraff er i hovedsak sammensatte saker der også andre lovbrudd inngår, saker der den tiltalte allerede har en betinget dom fra før, eller tilfeller der vedkommende har vært idømt bøter uten å betale.

Av de 8703 sakene som dreide seg om brudd på straffeloven – altså salg,

oppbevaring, frakt osv. av større partier – resulterte riktignok 1811 saker i ubetinget fengsel, men dette er altså ikke egen bruk. Imidlertid er det klart at mange av disse dømte også er brukere som søker å finansiere eget forbruk ved slike aktiviteter. Det vil derfor i mange av disse sakene vært ønskelig med andre og mer konstruktive reaksjonsformer enn fengselsstraff (noe som også til en viss grad foregår).

PORTUGAL HAR LEGALISERT NARKOTIKA OG REDUSERT PROBLEMENE

Narkotika er ikke legalisert i Portugal, og som de fleste land har Portugal både gode og mindre gode resultater på narkotikaområdet. Fra 2001 ble bruk og besittelse ikke lenger straffet med fengsel. Hvis man blir tatt for besittelse av narkotiske stoffer i Portugal må man møte for en nemnd. Den vurderer om den pågrepne har behov for behandling. Alternativt gir en advarsel.

Bruken av illegale stoffer økte i alle aldersgrupper i årene etter 2001, med unntak av en liten nedgang blant 16-19-åringene i perioden 2003-2007. Den samme trenden kan ses i de fleste europeiske land i denne perioden. ESPAD-undersøkelsen blant 15-16-åringene viser at bruken av cannabis har fortsatt å øke etter 2007. Fra å være et av landene i Europa med lavest bruk på 1990-tallet, ligger Portugal nå omtrent på eller litt over snittet i Europa.

Statistikk over overdosetall i Portugal har begrenset verdi som utgangspunkt for å si noe om utvikling over tid, fordi de er bygget opp av to ulike dataserier som ikke er sammenliknbare. Men overdødeligheten har hele tiden, både før og etter endringen vært lavere enn i Norge.

KRIGEN MOT NARKOTIKA MÅ AVBLÅSES. DEN ER MISLYKKET.

Dette er stråmannsargumentasjon. Man konstruerer en motstander som ikke finnes, og som har et standpunkt som hører håpløst ut. Et billig, men ikke helt uvanlig knep. Det er ingen krig å avblåse for Norges del. Norsk narkotikapolitikk har en hel annen innretning. Den er balansert og moderat, både i mål og virkemidler.

Noen land tar i bruk virkemidler som ikke er akseptable og som må fordømmes, for eksempel dødsstraff. Men dette er ikke spesielt et narkotikapolitisk problem. Det er et menneskerettsproblem.

FORBUDET STØTTER OPP OM KRIMINELL VIRKSOMHET

Mange av de store kriminelle bandene har sine inntekter fra mange kilder, for eksempel narkotika, prostitusjon, menneskehandel, menneskesmugling, innkreving av beskyttelsespenger, hvitvasking av penger, gambling, våpensalg osv. Om narkotika skulle bli legalisert, slik cannabis har blitt i et par amerikanske delstater, har bandene nok av illegale inntektskilder å spille på. Roten til problemene i slike områder, er mangel på økonomisk og sosial utvikling for befolkningen og et godt, ikke-korrupt styresett. Under slike betingelser, vil kriminelle bander ha lett spill – og alltid finne seg inntektsmuligheter.

DET ER BEDRE OM FOLK BRUKER CANNABIS ENN ALKOHOL

Alle rusmidler har, i ulik grad, potensial å skade brukeren og brukerens omgivelser. Å sammenligne ulike rusmidler er vanskelig. Men det enkle svaret er at det farligste rusmiddelet vil til en hver tid være det som er mest utbredt. Jo flere som bruker et rusmiddel og jo mer det blir brukt, jo større er risikoen for at noe pådrar seg problemer. Derfor er målsetningen å holde forbruket nede for alle typer rusmidler.

Sannsynligheten for at mange vil gå over fra alkohol til hasj er liten. Det er mer sannsynlig at hasjbruken vil komme på toppen av drikkinga, ikke i stedet for. Det er mye lettere å innføre et nytt rusmiddel enn å erstatte et etablert stoff. Dermed er en politikk som skal bytte ut det ene rusmiddelet med det andre, et svært risikabelt eksperiment. Mens intensjonen er å redusere rusproblemene, kan resultatet bli at man i stedet får dobbelt opp.

INTERVJU //

Dag Endal //

VIL STØTTE DEN TAUSE MAJORITETEN

Dag Endal er en av personene bak siden narkotikapolitikk.no Den lanseres nå i midten av oktober

Hvorfor starter dere opp siden?

- Det verserer så mange myter og tvilsomme argumenter i narkotikadebatten. Mange har ikke tid eller kunnskap til å gå inn i argumentene. Og da blir løsningen for de fleste å la være å engasjere seg. Det finnes en stor taus majoritet som ikke ønsker noen liberalisering, og vi vil hjelpe disse å finne fakta og argumenter.

Hva kommer til å ligge på siden?

- Korte, men gode, svar på noen av de påstandene som kommer opp i debatten. Men også litt lengre bakgrunnsartikler for de som vil lese mer og linker videre til andre ressurser på dette.

Hvem er målgruppen?

- Folk flest, må vi vel si. De mange som ønsker en fortsatt restriktiv politikk, og leter etter de gode argumentene.

IOGT samlet rundt 50 frivillige og medarbeidere
i «Sammen om nøden» i Fevik i september.

SAMMEN UTEN NØD

Det kan være utfordrende å være frivillig eller ansatt ved et av sentrene i Sammen om nøden (Son). Derfor settes det pris på at IOGT inviterer til faglig og sosial samling i vakre omgivelser.

AV HANNE CECILIE WIDNES

Strand Hotell Fevik, idyllisk og rolig plassert i en myk badebukt, og med moderne rom, spa og nydelig mat. Men disse omgivelsene ønsker IOGT å gi et velfortjent pust i bakken og faglig påfyll til våre medarbeidere i Son.

HJELP TIL Å FINNE UT AV AVHENGIGHET

Ved Son-sentrene skal mennesker med tung rusproblematikk få sunne måltider, aktiviteter, helse- og velvære og møte mennesker som bryr seg og har tid til å slå av en prat. Dessuten får de som ønsker det hjelp til å finne en vei ut av rusavhengigheten. Flere av sentrene

samarbeider tett med det kommunale hjelpeapparatet og bidrar til kort vei til viktige tjenester for dem som bruker sentrene.

Vi trenger denne årlige møteplassen for å gi medarbeiderne våre en opplevelse av fellesskap og samhørighet, forteller prosjektleder for Sammen om nøden, Olaf Lande.

Det brukes dessuten mye tid på faglig oppdatering og ikke minst til å utveksle gode erfaringer og utfordringer. Våre frivillige medarbeidere har svært ulik

bakgrunn. Noen har stor sosialfaglig kompetanse, mens for andre er det en fersk erfaring å jobbe med rusproblematikk. Det er viktig at alle opplever at de er trygge og kompetente og vet hvor de skal sette grenser i møte med dem som besøker sentrene våre, understreker han.

MANGE ULIKE BAKGRUNNER

Det er ikke bestemt hvor neste års samling skal finne sted, men Lande lover at det skal bli dager preget av velvære og læring.

- ENGASJERT I FRIVILLIG ARBEID

Helse, miljø og sikkerhet er kanskje en god beskrivelse av IOGT sitt arbeid. Og HMS-arbeid har vært en rød tråd i karrieren til Richard Utne, som begynner som avdelingsleder for Sosial Mobilisering, eller det sosiale arbeidet i IOGT, nå i oktober.

PRIVILEGERT Å JOBBE MED FRIVILLIGE

Det blir et skifte fra forsvar, olje og gass til arbeid med frivillige på Son-sentrene og andre tiltak i IOGT. Et skifte Richard ser frem til. – Jeg har alltid vært engasjert i frivillig arbeid, sier han. – Dette er en virksomhet som ligger meg nærme om hjertet, og som det er enkelt å bli engasjert av. Å jobbe med frivillige føler jeg er en privilegert oppgave. Dette er folk som brenner for, og er engasjert i det de driver med.

INSTRUKTØR INNENFOR HMS

Utne er egentlig utdannet som brannmester og ambulansarbeider, og har ledererfaring fra forsvaret. Her har han de siste 11 årene vært ansatt om instruktør innenfor nettopp HMS generelt, og brann og redningsarbeid spesielt. – Men å lede i forsvaret er enkelt i forhold til dette, mener han. – Der er det systemer å forholde seg til og klare rammer. Å lede frivillige er en annen utfordring. System og struktur er det imidlertid også behov for her, og her mener han

at han har noe å tilføre IOGT-arbeidet fremover. De siste årene har han arbeidet med forretningsutvikling innenfor HMS-området særlig med prosjekter opp mot olje og gassvirksomheten og arbeidet med anbudsprosesser. Dette er erfaringer han tar med seg inn i IOGT.

FØRER VIDERE SOSIAL MOBILISERING

Avdelingen Sosial mobilisering har utviklet seg de siste årene med Son-sentrene, Møteplassen i Kopervik og Solhaug forebyggingssenter utenfor Levanger. Alt dette blir nå en del av Utne sitt ansvar å føre videre sammen med prosjektlederne i hvert enkelt tiltak. Sitt første møte med IOGT fikk han på samlingen for frivillige i Sammen om nøden-prosjektet i Fevik. – Det var en spennende samling, og hyggelig å møte folk.

Samtidig ser han at det er et skifte å gå fra en operativ sektor som han har vært med på tidligere og til en mer forebyggende sektor. Men han ser også likhe-

tene. – Alle som er brannmenn har vel innerst inne et ønske om å hjelpe andre. På Son-sentrene er det folk som står opp i en nød hver dag, og her kan man være med på å gjøre en daglig forskjell for mennesker som sliter i stedet for å sitte og vente på en ulykke som ikke skal oppstå.

Tidligere har han kjent til Juvente helt fra ungdomsskolen, og FORUT var også et kjent navn, men IOGT er et nytt bekjentskap. Det betyr at det er mye å lære, men dette er noe som passer Utne godt. – Jeg er genuint interessert i å lære, sier han. – IOGT-arbeidet er en kontinuerlig læringsprosess. Her er det snakk om læringsjulet hele tiden – høste av erfaringer, se hva vi har gjort.

KJENTE TIL JUVENTE

Utne gleder seg å ta fatt på arbeidet og bli bedre kjent med organisasjonen. Han kommer til å ha kontor i Kristiansand, ikke langt unna Son-senteret i byen.

Åsane i slutten av august har blitt synonym med **landsmøte** for mange. Og 2015 var ikke noe unntak. Nye vedtekter, arbeidsplan og forslag om ansatt-representasjon i styret skulle under debatt.

KULTUR & POLITIKK

AV JAN TORE EVENSEN

// God stemning på IOGT-landsmøtet. F.h.: Fredrik Sætre Houdal, Zammali og Svein Inge Arrestad

Det som skapte mest diskusjon var forslagene om fjerne områdeledet i organisasjonen og å endre medlemsforpliktelsen. Etter en grundig debatt ble det vedtatt å la områdene stå som i dag, men at alle lokale avdelinger også kommer til å ha representasjonsrett på landsmøtene fremover. Medlemsforpliktelsen ble endret slik at den nå lyder "Medlemmer i IOGT bruker ikke alkohol eller andre rusmidler." og at enhver som slutter seg til IOGT i Norge sitt formål kan bli medlem. Også formålsparagrafen er ny, men først og fremst på den måten at den nå er mer lik samfunnsoppdraget vårt som ble vedtatt i 2013. Selve paragrafen hadde stått uendret siden 1995. Viktig for mange var det nok også at ikke bare områder, men også avdelingene, fra nå av skal ha representasjon-

srett på landsmøtet. Ansatte kommer også i fremtiden til å ha en representant i sentralstyret.

PRIORITERTE ARBEIDSRÅDER

Elles ble det nok for noen litt mye diskusjon om vedtekter denne gangen, og for lite fokus på arbeidsplan og det vi skal utføre videre. Denne ble vedtatt stort sett som landsstyret foreslå. Det betyr at de prioriterte arbeidsområdene i neste toårsperiode kommer til å være å arbeide for et tryggere uteliv, sterkere bevissthet rundt alkoholkulturen i samfunnet og arbeid for utsatte grupper. IOGT har også flere organisatoriske utfordringer fremover som å knytte de ulike delene i organisasjonene tettere sammen, mobilisere flere frivillige i arbeidet vi gjør og drive målrettet

verving. Et nytt punkt ble vedtatt lagt til – Å etablere skolerings tilbud for å dyktiggjøre medlemmene til innsatsområdene. Til slutt skal vi også fortsette og styrke det gode samarbeidet vi har med Juvente, Juba, IOGT Internjonal og Actis, og med våre egne institusjoner.

KULTUR

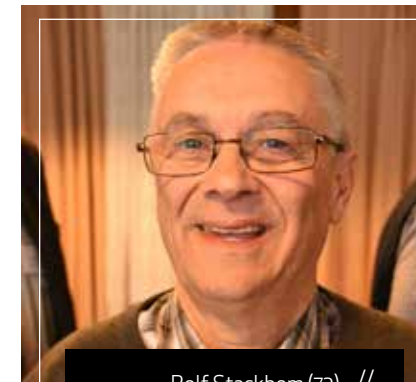
Landsmøtet ellers var en god blanding av forhandlinger og underholdning med kulturinnslag fra duoen Lambach og forelesing av Samuel Massie som sin historie og ikke minst folkehøgskolens rolle i den. På fredagen ble det også holdt et alkoholpolitisk debattmøte i Bergen omkring skjenkesituasjonen i byen hvor politikere fra alle de politiske partiene deltok.

2 PÅ KONGRESSEN

Marie Jahren Fludal (20), // Sandeid

Eg er godt fornøgd og takknemlig for å ha fått delta på IOGT sitt landsmøte! Det er ikkje berre lærerikt og hyggeleg å møte den kloke, eldre delen av rørsla, men og inspirerende for ein ung deltakar som meg (eg var trass alt yngst i forsamlinga). Det trur eg dessutan det er for IOGT og. Eg trivst godt på Åsane, så eg kunne ikkje ha vore meir nøgd med plasseringa. Ein vellukka alkoholpolitisk debatt set eg alltid pris på. Alt i alt var det ei helg eg hadde sett av med god grunn!

Rolf Stackbom (73), // Kopervik

Dette var mitt første landsmøte, og jeg ble glad av å være der, det var oppmuntrende og være med og følte veldig familiært. De fleste her virket det som kjente hverandre, men som ny så var det veldig inkluderende. Også syntes jeg det var god variasjon på forelesere – både yngre og eldre. Som svensk oppskattet jeg selvsagt at IOGT-NTO-lederen var der. Åsane er et godt sted å ha slike møter på, og den trivelige praten om kveldene var også god. Alt i alt reiste jeg inspirert hjem.

Underholdningen sto bl.a. // Lambach og Lund for.

DET NYE SENTRALSTYRET

- Leder Hanne Gade Ringdal (60), Larvik
- Nestleder Nils Johan Svalastog Garnes (34), London
- Styremedlem Trond Aasland (59), Notodden
- Styremedlem Trine Skåret (35), Gjøvik
- Styremedlem Elisabeth Fjørtoft (42), Eidsvoll
- Varamedlem Sonja Jacobsen (70), Oslo
- Varamedlem Torstein Torbjørnsen (73), Kopervik

POSITIVT AT DIREKTORATET

VEKTLEGGER KONTROLLER OG SANKSJONER

- IOGT jobber aktivt for å begrense utelivsvold og har jobbet lenge for å forebygge overskjenking ved at det henger et tydeligere ris bak speilet for brudd på skjenkereglene. Sier generalsekretær Hanne Cecilie Widnes

IKKE MER MIDLER TIL FRIVILLIGE RUSARBEID

Budsjettet varslet ellers få endringer på støtten til det forebyggende arbeidet til organisasjonene på rusfeltet, men kommunene får 400 millioner kroner. Disse midlene er imidlertid ikke øremerket rusarbeid. - Vi hadde helt klart ønsket oss en økning i tilskuddet til det frivillige rusforebyggende arbeidet, sier Widnes. - Det er i dag for lite penger i potten til at våre organisasjoner kan få midler nok til virkelige store og omfattende virkningsfulle tiltak. Samtidig er det positivt at denne ordningen videreføres og vi vil kjempe videre for å skape politisk forståelse dette. Widnes mener også at det er positivt at forebyggende innsatser mot barn og unge styrkes med økte bevilgninger til skolehelsetjenesten med 200 millioner kroner og 8 millioner til bekjempelse av barnefattigdom. Dette er midler vi allerede gjør en god bruk av gjennom Enestående familier.

Alkoholavgiftene prisjusteres, dvs en økning på 2,5 %. - Dette vil bidra til

at alkoholen ikke blir ytterligere billigere for folk, sier Widnes. Vi vet at det lobbies for reduserte avgifter, så dette er gode signaler.

HOVEDLINJENE LIGGER FAST

Regjeringen slår igjen fast at hovedlinjene i alkoholpolitikken ligger fast, men gjentar de endringene som har blitt gjort - flere dager med salg på polet, forslag om at skjenke- og salgssteder skal ha løpende bevilgninger og forslaget om å åpne for gårdssalg av alkohol. Helse- og omsorgsdepartementet er i ferd med å utrede konsekvensene av innføring av krav om merking av alkoholholdige drikker. Dette etter ønske fra Stortinget.

Regjeringen foreslår også at narkotikaprogram med domstolskontroll gjøres til en permanent nasjonal ordning og hvor bevilgningen økes med 30 millioner kroner til etablering av et landsdekkende og permanent narkotikaprogram med domstolskontroll.

- Derfor ser vi positivt på at det i budsjettet understrekes at Helsedirektoratet ikke ønsker å anbefale Salutt-prosjektet fra Oslo uten at kontroller og sanksjoner blir en likeverdig og integrert del av det.

POSITIVE SIGNALER

- Dette er positive signaler som bør få effekt for skjenkepolitikken også for andre kommuner enn Oslo. Salutt-prosjektet går ut på å forebygge overskjenking og skjenking til mindreårige, vold, ordensforstyrrelser samt øke trykghetsfølelsen i utelivet. Evalueringen av prosjektet har vært blandet, og viser at Salutt har lagt mer vekt på dialog enn på kontroll og sanksjoner i tradisjonell forstand.

DEBATT

IOGT NOK EN NY MÅTEHOLDS-ORGANISASJON?

Stadig flere av de gamle totalavholdsorganisasjonene i Norge har lempet på forpliktelsen til medlemmene om totalavhold fra rusmidler og i praksis blitt måteholdsorganisasjoner.

AV SVEIN SÆTERDAL, IOGT LAMBERSETER

Etter å ha vært representant på årets landsmøte, er jeg ikke lenger sikker på om ikke også IOGT er i ferd med å slå inn på den samme liberaliseringsveien.

Grunnene til denne mistanken om linjeskift er dels selve teksten i den nye medlemsparagrafen og dels den behandlingen Kirsten Tangens og undertegnedes forslag til medlemsparagraf fikk på landsmøtet.

Først til den vedtatte teksten som del av medlemskravene: "Medlemmer i IOGT bruker ikke alkohol eller andre rusmidler". Med min språkforståelse, og jeg vil tro også for mange andre, betyr at jeg ikke bruker et eller annet at jeg ikke pleier å bruke dette et eller annet. For eksempel sier jeg at jeg ikke bruker smør. Men dette vil ikke si at jeg er så fanatisk at jeg ikke spiser påsmurte smørbrød med smør eller matretter med smør i. For gamle medlemmer av IOGT tror jeg ikke den nye paragrafen vil føre til noen utglidning. Men jeg er redd at folk vi vil verve som medlemmer kan tolke dette annerledes. Disse vil kanskje ikke tolke et ja takk til et glass vin i et selskap en gang i blant som at de bruker alkohol.

Den andre grunnen til mistanke om overgang til måteholdslinjen er at Kirsten Tangens og mitt benkeforslag til tekst: «Medlemmer av IOGT forplikter seg til ikke å bruke alkohol eller andre rusmidler» ble avvist å bli tatt opp til avstemming. Begrunnelsen for denne avvisningen var at dirigentene tolket dette forslaget til å innebære en realitetsendring i lovverket og at slike realitetsforlag skulle ha vært innsendt på forhånd. Den samme begrunnelse for avvisning for avstemming ble også i medlemsparagrafen: "samt fremme reduksjon av rusmiddelbruken i samfunnet".

Når disse to benkeforslagene ble ansett å være realitetsendringer i forhold til Landsstyrets forslag og gjeldende medlemsparagraf, mener jeg at den nye paragrafen kan tolkes både som en måteholdsparagraf og en klar svekkelse av den tidligere forpliktelsen om at medlemmet "bidrar heller ikke til at andre kan bruke alkohol og andre rusmidler".

SVAR FRA SENTRALSTYRET I IOGT:

IOGT er ikke en måteholdsorganisasjon. Det ble bekreftet av landsmøtet, som er IOGTs høyeste organ, at det ikke er forenlig med medlemskap i IOGT å bruke alkohol. Innholdet i dette begrepet burde være klart nok - det kan ikke være grunn til å forstå det på annen måte enn at medlemmer i IOGT alltid sier nei-takk til å drikke alkohol. Den setningen som Svein Sæterdahl henviser til i sitt innlegg er ikke endret i forhold til tidligere paragraf om medlemskap. Det som er sløffet er "...og bidrar heller ikke til at andre kan bruke..." Grunnen til at det leddet i tidligere medlemskriterie ble fjernet, er at vi ikke ønsket en formulering som måtte tolkes. Prosessen med endring / forenkling av våre vedtekter har blitt drøftet i mange av våre avdelinger, områder og regioner og landsstyret kom med en innstilling i tråd med mange av våre medlemmers forslag. Det er dirigentene som leder debatt og avstemming og ikke landsstyret. Jeg var vel tilfreds med deres måte å lede på. Jeg håper på framgang for IOGT og at vi kan øke i medlemstall og aktivitet.

Hanne Gade Ringdal
Leder av IOGT Norge

Svein Sæterdal //

AV PER ARNE LILLEBØ, REGIONLEDER IOGT-MIDT NORGE

I tidlegare tider var det nærast ein vane at folk på bygdene samlast om fråhaldssaka gjennom medlemskap i losjane og deltaking på møte og store tilstellingar - dei årlege stemna. Ein romantisk dåm ligg over minna som besteforeldre og oldeforeldre kunne fortelje om frå si ungdomstid då folk samla seg under fanene og drog på stemne.

I dag har miljøet hardna til for både unge og eldre. Dei aktive organisasjonane som arbeider for ein sunn livsstil utan rus trengst meir enn nokon gong - konkurranse med alle tilboda vi har fått er uendeleg stor. Derfor krevst det at vi trør til og gjer kjent kva våre organisasjonar står for gjennom edruskapspolitisk arbeid, profilering og merkevarerbygging. På mange måtar kan profilering av vårt arbeid samanliknast med det vi ser i næringslivet, der alt er bygt opp kring ei merkevarer der immaterielle verdiar har sterk fokus. Skal vi oppleve at våre medlemmer er stolte av sitt medlemskap og at nye medlemmer melder seg inn må vi arbeide slik dei mest vellukka bedriftene gjer i marnaden sin og vere tru mot regelverket som til ei kvar tid gjeld for presentasjon av bedrifta.

Vi må setje oss høge, men realistiske mål for vårt arbeid og gjere oss synlege på ein einsarta måte både i media, på nettet og på stand. Konsekvent bruk av

DET ER KULT Å VERE EIN EKTE IOGT-AR

logo, typografi og grafiske element er viktige i arbeidet med å gjere oss til ei attraktiv merkevarer som alle kjenner att og gjerne vil identifisere seg med.

AKTUELLE TEMA PÅ STAND

Vi har nok ein veg å gå før vi er aktive nok på sosiale media på nett, men vi er til stade der folk faktisk møtest, med ulike kampanjar. Aktuelle kampanjar er ute denne arbeidsbolken:

“Tryggere uteliv”, “Fyll ferien”, “Verving”, og “Kvit jul”. Sjølv om fråfallet frå våre organisasjonar er merkbar, opplever vi at nye medlemmer kjem til når vi møter folket på stand, og i enkelte ungdomsmiljø har det blitt kult å gå på byen edru. Dette stimulerer oss til vidare innsats og vi oppmodar fleire å ta del i det viktige feltarbeidet vårt.

Vårt mål er at alle skal syns at det er kult å gå på byen edru!

HVER GANG VI MØTES HAR VI DET BRA

Hanne Ringdal //

AV HANNE GADE RINGDAL

Det er høst! Skolene har startet opp og det samme har frivillig aktivitet. For alle dere som er engasjert i IOGT-aktivitet er det å komme i gang om høsten noe som de fleste ser fram til. Det er den perioden på året det skapes aktivitet og gode møteplasser. Innenfor alle våre avdelinger og prosjekter er det bestandig spennende å se om responsen fra målgruppa er god – har vi truffet rett med våre tilbud. Og gir det mening for deltakere enten det er i Sterk&Klar, Enestående familier, Solhaug, Møteplassen, SoN-sentrene osv. å delta i IOGT-aktivitet. Vi har mange dyktige ansatte og frivillige som gjør en fantastisk innsats for noe de brenner for. Og jeg håper at hver gang de møtes har de det bra.....

I mange lokalavdelinger var det aktivitet før kommunevalget med leserbrev og møter med politikere. Det ble sendt innspill til partiene med forslag til føringer for hvordan de burde utforme sine partiprogram med henblikk på ansvarlig alkoholpolitikk. Fra egen kommune var responsen fra partiene gode og flere tok våre forslag inn. Nå er det viktig å følge med om valgloftene blir fulgt opp så barn og unge kan møtes på trygge arenaer uten alkohol og ha det bra.....

Flyktninger fra Syria har i løpet av sommeren og høsten sett seg nødt til å flykte fra krigshandlinger i sitt hjemland. Vi har blitt vitne til ufattelige tragedier i forbindelse med risikofylte båttransporter over Middelhavet. Italia og Hellas har fått en stor utfordring som mottaksland. Enkelte land i Europa har satt opp piggtrådgjerder og nekter flyktningene transitt på vegen nordover. Vi er et av verdens rikeste land og allikevel blir det argumentert med at vi ikke har råd eller mulighet

for mottak og integrering av et større antall flyktninger som ønsker å komme hit. Jeg blir provosert av regjeringens unntak og det er holdninger som skremmer meg.

IOGT-NTO, vår søsterorganisasjon i Sverige har bevilget kr 500.000,- til lokale foreninger og medlemmer sitt arbeid for flyktninger. IOGT-NTO sin leder Johnny Mostacero skriver på deres hjemmesider følgende:» Den ideelle kraften og engasjementet for flyktninger viser Sverige fra sin beste side. At organisasjoner og privatpersoner legger annet arbeid til side og fokuserer på medmenneskelighet er akkurat det Sverige jeg vil se»

Jeg ønsker vi kan si det samme og henviser til våre vedtekter §1-1 Formål: IOGT i Norge er en demokratisk, frivillig organisasjon som bygger sitt arbeid på erkjennelsen av at alle mennesker har lik verdi og dermed samme krav på respekt og like rettigheter uavhengig av hudfarge, etnisitet, kjønn, seksuell legning og politisk eller religiøs oppfatning.

Tenk om alle som kommer i kontakt med IOGT på en eller annen måte kan enes om teksten i Halvdan Sivertsens sang: « Hver gang vi møtes, har vi det bra. Vi e venna før livet. Sånne e gode å ha».

**VI ER VENNER FOR LIVET.
SLIKE ER GODE Å HA!**

Tenåringer som drikke sammen med foreldrene sine en sjelden gang, har verken større eller mindre risiko for fyll eller høykonsum av alkohol. Samtidig er det ingenting som tyder på at drikking sammen med mor og far gir trening i fornuftige drikkevaner, sier Hilde Pape ved Sirius, som er en av forskerne bak rapporten. Det har vært en mangel på studier av hvilken effekt foreldre som drikker har på sine barn.

Forskerne fant en kobling mellom drikking med foreldre og risikofylt drikking, og avdekket at denne langt på vei handlet om kjennetegn ved foreldrene. Når dette ble tatt med i regnestykket viser resultatene at bare hyppig drikking med foreldre var forbundet med risikofylt drikking blant de unge. Det var ingen nevneverdig forskjell mellom de som aldri hadde drukket sammen med foreldrene, og de som rapporterte om slik drikking opptil fire ganger i løpet av 12 måneder. Den norske studien er først ute med å dokumentere at frekvensen på drikking sammen med mor og far har nor å si for de unges risiko for fyll og høykonsum av alkohol.

- Vårt arbeid alene gir ikke grunnlag for bombastiske konklusjoner, men nyanserer det man har trodd tidligere. Det viktigste for videre undersøkelser vil være å følge ungdommer over tid. Slik studier mangler helt, sier Pape

Farlig for ungdommer å drikke med foreldre?

Cannabis - forbruket stabilt

Bruken av cannabis i Norge er stabil. Det viser befolkningsundersøkelser Statistisk Sentralbyrå har gjort. Rundt 20 prosent av befolkningen mellom 16 og 64 år sier at de har brukt cannabis en gang, et tall som har vært mer eller mindre uforandret siden 2012. 4,6 prosent oppgir at de har brukt stoffet siste 12 måneder og kun 1,6 prosent siste 4 uker. Også dette tallet endrer seg lite de siste 3 årene. For mange av de som sier at de har brukt cannabis er det altså bruk tilbake i tid, og for de fleste handler det om å ha prøvd noen ganger.

Av de som sier de har brukt cannabis svarer 20% at dette var et enkelttilfelle, 30 prosent har forsøkt 2-5 ganger, 15% 6-10 ganger, den samme andelen 11-50 ganger og 20% av brukerne har brukt cannabis mer enn 50 ganger. Flere menn enn kvinner oppgir å ha brukt stoffet, og andelen var også høyere i Oslo og Akershus enn i resten av landet.

For de yngre aldersgruppene fra 16-30 år var det en fjerdedel som oppga å ha brukt cannabis noen gang, mens 10,4 prosent og 3,4 prosent oppga å ha brukt henholdsvis siste 12 måneder og siste fire uker. Nærmere 90 prosent av disse oppga at de hadde fått eller kjøpt stoffet av bekjente ved siste gangs bruk, mens et mindretall hadde kjøpt av ukjente eller benyttet andre kanaler.

Andelen som sier de har brukt cannabis er noe lavere enn snittet i EU

Trussel mot Afrika

Afrika står foran en økende trussel fra neo-kolonial alkohol markedsføring. Det var overskriften i lederartikkelen i de anerkjente alkoholtidsskriftet Addiction i september. Mer enn 50 prosent av afrikanerne drikker ikke alkohol og forbruket i verdensdelen ligger under det globale gjennomsnittet. Samtidig har land som Gambia, Nigeria, Uganda og Sør Afrika et mye høyere forbruk. Alkoholindustrien har lenge rettet seg inn mot Afrika, og ser mulighetene i det nye markedet. Lederartikkelen sier derfor at Afrika kan stå foran en vesentlig økning i forbruket og alkohol-relaterte skader.

Tradisjonelt drakk afrikanerne lokalt produserte drikkevarer i felles samlinger eller markeringer, men uten at dette ble til fyll. Når europeiske handelsmenn kom ble sprit introdusert som gaver eller i bytte for varer og slaver. I dag har kommersielle ølmerker stort sett utkonkurrert den lokale produksjonen. I reklamen koples alkoholbruk til suksess og alkohol fremmes som et produkt som landet og kulturen bør være stolte av. Et eksempel på hvordan alkohol selges inn i klærne til den lokale tradisjonen er bestselgeren Orijin, en krydderdrink med 6 prosent volumprosent alkohol som ble introdusert i Nigeria i 2013. Drikken ble lansert i palassene til høvdingen over hele landet hvor man spilte på afrikanske tro på den lindrende effekten av brygg med medisinske røtter og blader.

Mer drikking i vest, problemer i øst

Oslo er en delt by, også når det gjelder alkoholbruk. Mindre enn halvparten av ungdommene i Oslos fattigste bydeler drikker alkohol mot over 80 prosent av deres jevnaldrende i 10 klasse og første klasse i de tre rikeste. Likevel er risikoen for å få alkoholproblemer større blant de som drikker i de østlige bydelene. (Dette forhindrer ikke at det totalt sett er flere problemer i de rikeste bydelene fordi totalforbruket er høyere der.) Rundt 16 - 19% av respondentene i de tre rikeste bydelene rapporterte om at de ikke drakk alkohol, mens andelen som ikke drakk i de fattigste distriktene lå på rundt 55%. Willy Pedersen er en av de norske forskerne bak studien og sier til forskning.no at det høye alkoholforbruket er et unntak fra den sunne livsstilen, og an for mange føre til akutte alkoholskader. For noen kan det gi alkoholproblemer senere i livet.

Forskerne mener at den økte sannsynligheten for problemer knyttet til alkoholbruk ligger i familiebaserete og individuelle risikofaktorer. Sårbare ungdommer i Oslo øst har et svakere sikkerhetsnett enn jevnaldrende i Oslo vest. Blant muslimer som drakk var det flere som rapporterte om problemer som ble forklart med at ungdommer som drikker i muslimske miljøer fortsatt kan sies å være en marginalisert gruppe.

KONTAKT IOGT:

Henvendelser vedrørende medlemskap, adresse-endringer mv. sendes til adressen over, eller på telefon til 23 21 45 80.

Gi flere barn en trygg og alkoholfri jul!

KJÆRE AKSENT - LESER

Hvit jul-aksjonen settes snart i gang. Det er en kampanje IOGT Juba og Juvente har drevet i mange år. Vi setter fokus på alkoholforbruket i jula og spesielt hvordan dette påvirker barna.

I fjor skrev nesten 14 000 personer under på å ikke drikke sammen med barn i julehelgen. Du kan også være med og gjøre en innsats –

- Signer kontrakten, enten direkte på www.hvitjul.no eller via SMS til 2090 HVITJUL. SMS-en koster 20 kr som går til kampanjen.
- Støtt kampanjen med en gave. Hvis du støtter oss bidrar du til å forebygge rusproblemer og å skape et tryggere samfunn for barn

og unge. Gaver på over 500 kroner gir rett til skattefradrag. (Da må vi også ha ditt navn og fødselsnummer innen 11.01.16). Gi ditt bidrag til kontonr 3000 30 67137

- Vær med på stand. Vi trenger folk som er villige til å stå på stand og samle kontrakter i november og desember. Ta kontakt med gisle@iogt.no om hvordan det ser ut på ditt hjemsted.

VI HÅPER AT DU OG DINE FÅR EN HYGGELIG JULETID OG AT DU VIL ENGASJERE DEG I HVIT JUL!

